

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

„BINASA“ D.D. BUGOJNO

2021.

Broj:01-02-09-11-4-3183-7/21

Sarajevo, juli 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	9
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	10
1.	UVOD	10
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	10
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	11
5.	POSLOVI IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI DRUŠTVA.....	13
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	14
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	15
7.1	BILANS USPJEHA	15
7.1.1	Prihodi	15
7.1.1.1	Poslovni prihodi.....	15
7.1.2	Rashodi.....	16
7.1.2.1	Poslovni rashodi	16
7.1.2.2	Finansijski rashodi	18
7.1.2.3	Ostali rashodi i gubici	18
7.1.3	Finansijski rezultat.....	18
7.2	BILANS STANJA.....	19
7.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	19
7.2.2	Tekuća sredstva.....	21
7.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	21
7.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	22
7.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	22
7.2.3	Kapital.....	23
7.2.4	Obaveze.....	25
7.2.4.1	Dugoročne obaveze	25
7.2.4.2	Kratkoročne obaveze	26
7.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	27
7.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	27
7.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	28
7.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	28
8.	NABAVKE	28
9.	SUDSKI SPOROVI.....	29
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	29
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	30
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine.....	31
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine.....	33
	Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda).....	34
	Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine.....	36

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja „Binas“ d.d. Bugojno (u daljem tekstu: Društvo), koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2021. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2021. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine iskazane u iznosu od 17.654.526 KM, u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. Zbog toga se knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine (tačka 7.2.1 Izvještaja);
2. Društvo ne vrši evidentiranje zaliha gotovih proizvoda u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, jer ne vrši obračun proizvodnje na osnovu odgovarajućih knjigovodstvenih dokumenata, zbog čega nije moguće utvrditi efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja (tačka 7.2.2.1 Izvještaja);
3. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 3.514.612 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos (tačka 7.2.2.3 Izvještaja);
4. Ne možemo potvrditi iskazane obaveze za poreze i doprinose u iznosu od 12.436.449 KM jer je u proteklom periodu Vlada FBiH u svojstvu solidarnog dužnika po ovom osnovu izvršila plaćanje u ukupnom iznosu od 7.685.333 KM za izvršenje presuda po sudskim sporovima. Također, Društvo od 2019. godine nije usaglasilo ove obaveze s Poreznom upravom FBiH (tačka 7.2.4.2 Izvještaja);
5. Ne možemo potvrditi iskazani kapital Društva u iznosu od najmanje 4.584.229 KM jer Skupština Društva nije postupila u skladu s Odlukom Vlade FBiH o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Binas“ d.d. Bugojno i za iznos izmirenih obaveza povećala učešće državnog kapitala, u skladu s članom 3. Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH (tačka 7.2.3 Izvještaja);
6. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Uprava Društva nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu s tačkom 25 MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Akumulirani gubitak na 31. 12. 2021. godine iznosi 12.156.073 KM i iznad je visine osnovnog kapitala. Koficijent tekuće likvidnosti je 0,38, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati dospelje novčane obaveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u

sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 7.5 Izvještaja);

7. Društvo nije izvršilo rezervisanja za pokrenute sudske sporove u iznosu od najmanje 5.700.402 KM, a odnose se na tužbe radnika za razlike plaća, topli obrok, regres i otpremnine u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posledicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen (tačka 9. Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, utvrdili smo da nema ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja „**Binasa**“ d.d. Bugojno izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2021. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Društvo nije uspostavilo i osiguralo funkcionisanje Odjela interne revizije kao ključnog elementa internog nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, u skladu sa zahtjevima Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 4. Izvještaja);**

2. Ne možemo potvrditi namjenski utrošak grant sredstava dodijeljenih od Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u iznosu od 436.744 KM za finansiranje razvojnih projekata za pokretanje proizvodnje, jer ih je Društvo iskoristilo za izmirivanje obaveza kao što su plaće, obaveze za električnu energiju i druge obaveze (tačka 7.1.1.1 Izvještaja).
3. Ne može se potvrditi da je Društvo provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da Društvo posluje u uslovima potpune nelikvidnosti i insolventnosti i ima uslovnu blokadu računa, te da akumulirani gubitak premašuje ukupan kapital Društva za 7.126.251 KM (tačke 7.2.4.1 i 7.2.3 Izvještaja);
4. Obračun plaća tokom godine u Društvu nije se vršio na osnovu evidencije o radnom vremenu lica angažovanih na radu, što nije u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu (tačka 7.1.2.1);
5. Društvo nije uplaćivalo obaveze po osnovu plaća, poreza i doprinosa na plaće koje na 31. 12. 2021. godine iznose 17.524.218 KM, od čega se na obaveze iz 2021. godine odnosi 5.344.068 KM, što nije u skladu s odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak (tačka 7.2.4.2 Izvještaja);
6. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH jer nije izvršen popis potraživanja, obaveza i novčanih sredstava, nije izvršena analiza upotrebljivosti zaliha i nisu izvršena usaglašavanja potraživanja i obaveza putem izvoda otvorenih stavki (tačka 7.2.5 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema ISSAI standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- Skupština Društva nije zasjedala u 2021. godini, na što ukazujemo s obzirom na to da Društvo već duži period ima problema u poslovanju, a samo u 2021. godini postojala su dva aktivna ugovora sa kupcima, poslovni prihodi ostvareni su u iznosu od 1.628.859 KM, a troškovi 7.694.746 KM (tačka 5. Izvještaja);
- Zbog neisplaćenih plaća radnici Društva su u periodu od 12. 8. 2021. do 16. 11. 2021. godine samovoljno obustavili rad, a Uprava Društva je 21. 9. 2021. godine podnijela sudu prijedlog za određivanje mjere osiguranja – zabrane štrajka. Sud je Rješenjem od 16. 11. 2021. godine utvrdio da se dešavanja koja se odnose na obustavu rada u Društvu u periodu od augusta do novembra 2021. godine ne mogu okarakterisati kao štrajk, jer sudu nisu predloženi dokazi da se radi o štrajku koji je organizovao Sindikat Društva (tačka 5. Izvještaja);
- Društvo je 2007. godine izdalo pod zakup zemljište površine od najmanje 35.000 m² fizičkim licima za podizanje voćnjaka na period od 20 godina, uz ukupnu vrijednost zakupnine od 12.000 KM koja je i plaćena odmah nakon zaključivanja ugovora. Nije nam prezentovana dokumentacija o tome da li je za zaključivanje Ugovora o najmu dobivena saglasnost Nadzornog odbora i Skupštine budući da se radi o državnoj imovini koja je u većinskom vlasništvu FBiH (tačka 7.2.1 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 25. 7. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Uskladiti interne akte sa zakonskim propisima, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, te donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulisati ključni poslovni procesi u Društvu, kako bi se uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola.	4.
2.	Imenovati koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu sa Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.	4.
3.	Uspostaviti i osigurati funkcionisanje Odjela interne revizije u Društvu, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.	4.
4.	Potrebno je da organi upravljanja Društva, svako iz svoje nadležnosti, poduzmu aktivnosti na donošenju mjera za unapređenje poslovanja i da svoje poslove obavljaju savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima .	5.
5.	Planiranje poslovnih aktivnosti urediti internim aktima, a plan poslovanja sačinjavati na realnim osnovama. U slučaju značajnih odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane pokazatelje, poduzeti aktivnosti na utvrđivanju razloga odstupanja i poduzeti mjere s ciljem ostvarenja planiranih aktivnosti.	6.
6.	Sačiniti godišnji izvještaj o poslovanju za 2021. godinu i uputiti ga Nadzornom odboru i Skupštini na razmatranje i usvajanje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.	6.
7.	Dodijeljena grant sredstva iz Budžeta FBiH evidentirati u periodu na koji se odnose i koristiti ih za namjene za koje su utvrđene i o utrošku sredstava izvještavati resorno ministarstvo u skladu sa sklopljenim Ugovorom.	7.1.1.1
8.	Osigurati poštovanje zaključenih ugovora sa kupcima u dijelu koji se odnosi na rok i raspored isporuke, te način plaćanja.	7.1.1.1
9.	Pravilnikom o računovodstvenim politikama jasno definisati način vođenja zaliha gotovih proizvoda i knjigovodstvenog evidentiranja, obuhvatanja, praćenja i rasporeda troškova proizvodnje i ostalih troškova perioda, kako bi se obezbijedilo praćenje obračuna proizvodnje i proizvodnih troškova.	7.1.2.1
10.	Ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji se obavljaju jednokratno i koji traju određeno vrijeme, te koji ne spadaju u redovne nadležnosti Društva.	7.1.2.1
11.	Obračun plaća u Društvu vršiti na osnovu evidencije o radnom vremenu lica angažovanih na radu.	7.1.2.1

12.	U uslovima nelikvidnosti ne obavljati plaćanja, osim onih nužnih za redovno poslovanje, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju FBiH.	7.1.2.1
13.	Preispitati opravdanost zaključivanja Ugovora o najmu za podizanje voćnjaka i u skladu s tim poduzeti mjere s ciljem zaštite imovine.	7.2.1
14.	Na datum bilansa vršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.1
15.	Izvršiti izmjenu prava vlasništva na Društvo kod nadležnih sudova.	7.2.1
16.	Utvrđiti i pratiti ročnu strukturu zaliha na osnovu koje bi se na datum bilansa izvršila procjena nadoknadive vrijednosti zaliha, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe.	7.2.2.1
17.	Računovodstvenim politikama Društva propisati knjigovodstveno evidentiranje i praćenje proizvodnje i realizacije gotovih proizvoda.	7.2.2.1
18.	Za iskazana stanja proizvodnje u toku (1.976.932 KM) i obustavljene proizvodnje (263.358 KM) utvrditi na šta se odnose, a nakon toga izvršiti pravilna knjiženja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.2.1
19.	Utvrđiti ročnu strukturu potraživanja i shodno tome blagovremeno pokretati sve mjere i aktivnosti na naplati potraživanja kako ne bi došlo do njihove zastare.	7.2.2.3
20.	Na datum bilansa izvršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti.	7.2.2.3
21.	Utvrđiti iznos izmirenih obaveza Društva u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH i na osnovu toga izvršiti povećanje kapitala, u skladu sa Odlukom o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Binas“ d.d. Bugojno i Zakonom o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH, te izvještavati resorno ministarstvo o realizaciji navedene Odluke.	7.2.3
22.	Potrebno je poduzeti aktivnosti u svrhu ostvarenja adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.	7.2.3
23.	Poduzeti mjere na upravljanju rizikom, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.	7.2.4.1
24.	Izvršiti usaglašavanje sa Poreznom upravom FBiH kako bi se iskazana stanja obaveza za poreze i doprinose u finansijskim izvještajima Društva slagala sa stvarnim obavezama.	7.2.4.2
25.	Uz plaće obavezno vršiti isplatu pripadajućih doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.	7.2.4.2

26.	Izvršiti popis imovine i obaveza i usaglasiti stvarno stanje utvrđeno popisom sa knjigovodstvenim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.2.5
27.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.	7.5
28.	Donijeti interne akte kojima će se propisati način provođenja postupaka nabavki i osigurati transparentnost prilikom njihovog provođenja.	8.
29.	Vršiti rezervisanja po aktuelnim sudskim sporovima, u skladu s odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.	9.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
  - Međunarodni računovodstveni standardi;
  - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
  - Zakon o privrednim društvima;
  - Zakon o finansijskom poslovanju;
  - Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH
  - Zakon o proizvodnji naoružanja i vojne opreme BiH;
  - Zakon o javnim nabavkama;
  - Zakon o radu;
  - Zakon o porezu na dobit;
  - Zakon o porezu na dohodak;
  - Zakon o doprinosima,
  - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
  - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
  - Statut „BINAS“ d.d. Bugojno;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

„Binas“ d.d. Bugojno (u daljem tekstu Društvo) jedan je od nasljednika preduzeća „Slavko Rodić“ koje je osnovano 1950. godine. Dana 1. 7. 1996. godine na osnovu Odluke Upravnog odbora, preduzeće Slavko Rodić podijeljeno je na više preduzeća od kojih je jedno i preduzeće UNIS MIB „BINAS“ d.o.o. Bugojno. Odlukom Upravnog odbora od 6. 8. 1999. godine Društvo mijenja ime u UNIS „BINAS“ d.o.o. Bugojno. Na osnovu Rješenja Agencije za privatizaciju u FBiH od 30.7.2001. godine odobren je upis u sudski registar izvršene privatizacije državnog kapitala u iznosu od 21.821.356 KM koja čini 49% ukupnog osnovnog kapitala nakon čega je izvršena promjena podataka u sudskom registru i promjena statusa u dioničko društvo kao i upis u registar kod Komisije za vrijednosne papire FBiH od 28. 2. 2002. godine.

Struktura kapitala je sljedeća:

- Vlada FBiH 51%
- Ostali dioničari 49% od kojih su najveći ZIF BIG-Investiciona grupa Sarajevo 18,6888%, ZIF BONUS Sarajevo 14, 8812% i Gurbeta Muhamed 5,0937%.

Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja i prerada eksploziva i proizvodnja sljedećih artikala: municija 40 mm (kratki i dugi doimet), artiljerijski i minobacački upaljači, topovske kapisle, ručne bombe. Društvo se bavi i uslugama zaštite, uništavanja i delaboracije ubojno-borbenih sredstava.

Unutrašnja organizacija i način rada utvrđeni su Pravilnikom o radu, kojim je utvrđen način rada i rukovođenja, kao i sistematizacija radnih mjesta, sa opisom radnih mjesta. Pravilnikom su sistematizovana radna mjesta za 459 izvršilaca, a 31. 12. 2021. godine je bilo 271 zaposlenih. Tokom 2021. godine u Društvo su primljena 4 zaposlenika, a istovremeno za 63 zaposlenika je prestao radni odnos.

Sjedište Društva je u Bugojnu, u Ulici Armije BiH br. 171.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, u periodu od novembra 2021. do jula 2022. godine s prekidima.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Društva. Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dato je ukupno 29 preporuka.

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koji je dostavljen nakon obavljene prethodne revizije, obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti u cilju njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu dato je osam preporuka, od kojih nijedna nije implementirana do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, zbog čega će se preporuke ponoviti u okviru izvještaja.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH¹, Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH² i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH³ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁴

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i njihova usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena je Statutom koji je donijela Skupština 2016. godine, a detaljno je razrađena Pravilnikom o radu.

S ciljem uspostavljanja funkcionalnog i efikasnog sistema internih kontrola, konstatovali smo da Društvo nema Pravilnik o finansijskom poslovanju, Računovodstvene politike, Pravilnik o planiranju, Pravilnik o korištenju službenih vozila i Pravilnik o reprezentaciji. Također, Društvo nije donijelo interni akt za upravljanje rizikom, zbog čega nije izvršena procjena rizika ni za jedan proces poslovanja. Postojeći interni akti nisu usklađeni sa zakonskom regulativom: Statut – Zakon o privrednim društvima, Pravilnik o finansijskom poslovanju – Zakon o finansijskom poslovanju, Interni akt za upravljanje rizikom i Mapa poslovnih procesa – Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli, niti sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (Pravilnik o računovodstvu i Računovodstvene politike iz 2014. godine). Nisu u dovoljnoj mjeri uređeni procesi poslovanja i prilagođeni specifičnostima Društva, posebno u dijelu priznavanja značajnih bilansnih pozicija, što se posebno odnosi na stalna sredstva, zalihe, potraživanja i rashode.

---

¹ „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

² „Sl. novine FBiH“, broj 6/17

³ „Sl. novine FBiH“, broj 75/16

⁴ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

Društvo nije imenovalo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu sa članom 7. stav 1. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.⁵

Na osnovu navedenog ne možemo potvrditi da je u Društvu uspostavljen funkcionalan sistem internih kontrola, što je direktno imalo za posljedicu utvrđene nedostatke u finansijskom izvještavanju, kao i neusklađenost sa važećom zakonskom regulativom, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Preporuke:

- *uskладiti interne akte sa zakonskim propisima, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, te donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulisati ključni poslovni procesi u Društvu, kako bi se uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola;*
- *imenovati koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu sa Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.*

Organi upravljanja

Organi upravljanja i rukovođenja Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava.

Skupštinu Društva čine dioničari, a ispred Vlade FBiH za svaku sjednicu se imenuje opunomoćenik imenovan Odlukom Vlade FBiH. **U 2021. godini nije održana nijedna sjednica Skupštine. Navedeno nije u skladu sa članom 229. Zakona o privrednim društvima⁶ i Statutom Društva, kojima je definisano da se skupština održava jednom godišnje radi izjašnjavanja o godišnjem izvještaju Društva koji uključuje finansijske izvještaje i izvještaje revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju, te drugim pitanjima iz nadležnosti skupštine.**

Nadzorni odbor čine: Mehrid Omerinović – predsjednik ispred državnog kapitala, Mersiha Alagić – članica ispred državnog kapitala i Sead Selman – član ispred dioničara, koji su odlukom Skupštine Društva od 26. 10. 2020. godine izabrani na mandatni period od četiri godine. Društvo je podnijelo zahtjev za upis članova Nadzornog odbora prema Komisiji za vrijednosne papire, ali obzirom da Komisija nije bila imenovana u punom sazivu još uvijek nije izvršen njihov upis u registar. Nadzorni odbor je u 2021. godine održao pet redovnih i 12 vanrednih sjednica. Na sjednicama su razmatrani i usvajani finansijski izvještaji o poslovanju za 2020. godinu, izvještaj o godišnjem popisu, usvojen je plan poslovanja za 2021. godinu, donosile su odluke o razrješenju i imenovanju članova Uprave. Na sjednicama se najvećim dijelom raspravljalo o trenutnoj situaciji u Društvu, razmatran je Elaborat o finansijskoj konsolidaciji Društva iz novembra 2021. godine.

Upravu Društva do novembra 2021. godine činili su : Enes Memić –v.d. direktora, Malkić Nefija – v.d. izvršne direktorice za proizvodnju i Hadžiavdjić Jasmina - v.d. izvršne direktorice za ekonomiju, marketing i komercijalne poslove, imenovani Odlukom Nadzornog odbora na period do 12 mjeseci. Odlukom Nadzornog odbora od 8. 11. 2021. godine imenovan je novi v.d. direktora Abaz Mandžuka na mandatni period od najduže 12 mjeseci, a ostale su iste izvršne direktorice.

Odbor za reviziju sastoji se od tri člana i čine ga: Nadir Haračić – predsjednik, Amra Durić Čaušević – članica i Eldijana Uković – članica, koji su imenovani Odlukom Skupštine Društva od 12. 9. 2019. godine na mandatni period od četiri godine. Odbor za reviziju u 2021. godini je održao dvije sjednice na kojima se raspravljalo o usvajanju finansijskih izvještaja Društva za 2020. godinu zajedno sa Izvještajem neovisnog revizora.

---

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁶ Sl. novine FBiH“, br. 81/15

Interna revizija

U skladu sa članom 86. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH subjekti od javnog interesa dužni su uspostaviti Odjel za internu reviziju. Shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁷ interni revizori ovlaštene su vršiti sistematičan pregled i procjenu upravljanja rizikom i imaju obavezu procjenjivanja adekvatnost i efikasnost sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu identifikacije rizika, ocjene rizika i upravljanja rizikom.

Revizijom je konstatovano da Društvo nema sistemizovan niti uspostavljen Odjel za internu reviziju. Imajući u vidu djelatnost kojom se Društvo bavi, broj zaposlenika i da se radi o subjektu od javnog interesa, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, potrebno je uspostaviti i osigurati funkcionisanje Odjela interne revizije. Odjel interne revizije obavezan je u svom radu pridržavati se zakonskih propisa, pravila struke i kodeksa etike internih revizora, te internim nadzorom provjeravati jesu li poslovne transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima, da li postoji adekvatna računovodstvena dokumentacija te pružaju li finansijski izvještaji kompletne, pouzdane i vjerodostojne informacije o rezultatima finansijskih operacija i o finansijskim pozicijama.

Preporuka:

- **uspostaviti i osigurati funkcionisanje Odjela interne revizije u Društvu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.**

5. POSLOVI IZ OKVIRA NADLEŽNOSTI DRUŠTVA

BINAS d.d. Bugojno je privredno društvo čija je osnovna djelatnost proizvodnja i prerada eksploziva. Društvo se bavi i uslugama zaštite, uništavanja i delaboracije ubojno-borbenih sredstava. Resorno ministarstvo Društva je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije. Društvo je u proteklom periodu imalo značajne probleme u poslovanju, prvenstveno zbog nepostojanja novih ugovora i neizvršavanja postojećih ugovora za proizvodnju. Posebno ističemo da Društvo već duži niz godina posluje sa gubicima, što za posljedicu ima smanjenje kapitala i iskazani gubitak iznad visine kapitala u iznosu od 7.926.434 KM. Društvo već duže vrijeme posluje u uslovima potpune nelikvidnosti i nesolventnosti i ima uslovnu blokadu od Uprave za indirektno oporezivanje BiH i Porezne uprave FBiH, a najveći dio nekretnina je pod hipotekama.

Zbog neisplaćenih plaća radnici Društva su 12. 8. 2021. godine samovoljno obustavili rad. Zbog navedenog načina obustavljanja rada Uprava Društva je 21. 9. 2021. godine podnijela sudu prijedlog za određivanje mjere osiguranja – zabrane štrajka, u kojem se navodi da je od dana 12. 8. 2021. godine sindikalna organizacija Društva otpočela sa štrajkom koji nije najavljen u skladu sa članom 129. Zakona o radu, niti je Društvu dostavljen bilo kakav akt, te da se štrajk u kontinuitetu odvija svakim radnim danom u različitim vremenskim periodima. Sud je Rješenjem od 16.11.2021. godine utvrdio da se dešavanja koja se odnose na obustavu rada u Društvu u periodu od augusta do novembra 2021. godine ne mogu okarakterisati kao štrajk, jer je nesporno utvrđeno da se radilo o upućivanju radnika na plaćeno odsustvo u periodu od 11. 10. 2021. do 16. 11. 2021. godine gdje radnici imaju pravo na naknadu plaća kao da su radili, a ne da se radi o štrajku zaposlenika u organizaciji Sindikata. **Za period od 12. 8. 2021. godine, kada je započela obustava rada, do upućivanja radnika na plaćeno odsustvo, Sud je ocijenio da Društvo nije dokazalo da se radilo o štrajku koji je organizovao Sindikat Društva. na osnovu naprijed navedenog, ne možemo potvrditi da je Uprava Društva za period od 12. 8. 2021. godine do 11. 10. 2021. godine, kada radnici nisu radili poduzela odgovarajuće mjere kojima bi spriječila štetne posljedice za Društvo. To im je i obaveza u skladu sa članom 32. Zakona o privrednim društvima koji nalaže da su nadležne osobe u obavezi da poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva.**

---

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 101/16

Bez angažmana vlasnika dioničkog kapitala neće biti moguće prevazići pobrojane probleme, budući je upitna stalnost poslovanja Društva i mogućnost revitalizacije proizvodnje iz vlastitih sredstava. Zbog toga je potrebno da organi upravljanja Društva (Skupština, Nadzorni odbor i Uprava) donesu mjere za ostvarenje adekvatnosti kapitala i unapređenja poslovanja Društva, koje bi bile provodive u praksi.

Preporuka:

- *potrebno je da organi upravljanja Društva, svako iz svoje nadležnosti, poduzmu aktivnosti na donošenju mjera za unapređenje poslovanja i da svoje poslove obavljaju savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima .*

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Društvo je donijelo Plan poslovanja za 2021. godinu u decembru 2020. godine. U Planu je navedeno da je donesen u skladu sa Strategijom razvoja namjenske industrije FBiH za period 2012-2022 godina i akcionim planom koji prati izvršenje navedene Strategije. Plan poslovanja sadrži osnovne podatke o Društvu, podatke o raspoloživim proizvodnim kapacitetima, razvojnim projektima, analizu tržišta sa pregledom potpisanih ugovora sa kupcima i pregledom obaveza prema dobavljačima. U finansijskom dijelu Plana navedeno je da su prihodi planirani u iznosu od 16.400.000 KM, rashodi 13.164.417 KM i dobit 3.235.583 KM.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog plana dati su u tabeli:

KM

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2020. god.	Plan za 2021. god.	Ostvareno u 2021. god.	Indeks (5/4)x100	Indeks (5/3)x100
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	5.983.020	16.400.000	1.663.817	10,15	27,81
II	Rashodi	9.675.208	13.164.417	7.694.746	58,53	79,79
III	Dobit prije poreza (I-II)	(3.692.188)	3.235.583	(6.030.929)	-186,39	164,18

Društvo je za 2020. godinu iskazalo negativan finansijski rezultat – gubitak u iznosu od 3.692.188 KM, dok je za 2021. godinu iskazalo negativan neto finansijski rezultat u iznosu od 6.030.929 KM.

Plan poslovanja za 2021. godinu nije zasnovan na realnim pokazateljima, uzimajući u obzir da su u prošloj godini prihodi ostvareni u iznosu od 5.983.020 KM, nastavak problema u 2021. godini, u dijelu neizvršenja postojećih i pribavljanja novih poslova. S obzirom na to da u 2021. godini nije bio organizovan proces proizvodnje, planirane aktivnosti nisu realizovane, a Društvo nije vršilo izmjene Plana poslovanja za 2021. godinu, kako bi on predstavljao osnov svih aktivnosti.

Za planiranje u Društvu nije donesena interna procedura o načinu i metodologiji planiranja, rokovima donošenja i usvajanja planova, niti su utvrđene procedure za praćenje izvršavanja planiranih aktivnosti. Iako su značajna odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane veličine, nisu donesene izmjene i dopune planova poslovanja. Zbog toga ne možemo potvrditi da je godišnji plan poslovanja za 2021. godinu zasnovan na realnim pokazateljima i da je predstavljao osnov poslovnih aktivnosti.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH pravna lica su obavezna pripremati izvještaj o poslovanju koji treba da daje objektivan prikaz poslovanja pravnog lica i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se pravno lice suočava. Izvještaj o poslovanju obavezno sadrži sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskog izvještaja; procjenu očekivanog budućeg razvoja pravnog lica; najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem; informacije o otkupu vlastitih dionica, odnosno udjela; informacije o poslovnim segmentima pravnog lica; korištene finansijske instrumente ako je to značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica; ciljeve i politike pravnog lica u vezi sa

upravljanjem finansijskim rizicima; zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita i izloženost pravnog lica tržišnom, kreditnom, riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravnog lica, kao i strategiju za upravljanje ovim rizicima i ocjenu njihove efikasnosti.

Godišnji izvještaj o poslovanju za 2021. godinu Društvo nije sačinilo, zbog čega ni Nadzorni odbor, a ni Skupština nisu razmatrali poslovanje Društva za 2021. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Preporuke:

- *planiranje poslovnih aktivnosti urediti internim aktima, a plan poslovanja sačinjavati na realnim osnovama. U slučaju značajnih odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane pokazatelje, poduzeti aktivnosti na utvrđivanju razloga odstupanja i poduzeti mjere s ciljem ostvarenja planiranih aktivnosti;*
- *sačiniti godišnji izvještaj o poslovanju za 2021. godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i uputiti ga Nadzornom odboru i Skupštini na razmatranje i usvajanje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.*

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku. Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine, a Nadzorni odbor i Skupština ih nisu razmatrali.

7.1 BILANS USPJEHA

7.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi:	KM	
	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
PRIHODI	1.663.817	5.983.020
Poslovni prihodi	1.628.859	5.903.169
Prihodi od prodaje učinaka	1.139.793	5.889.868
Ostali poslovni prihodi	489.066	3.301
Ostali prihodi i dobici	34.958	79.851

Društvo najveći dio svojih prihoda ostvaruje od prodaje municije i ostalih artikala. Računovodstvenim politikama Društva utvrđeno je da se prihodi priznaju u obračunskom razdoblju u kojem je pružena usluga, kada je vjerovatno da će ekonomske koristi priticati u Društvo i kada se koristi mogu pouzdano izmjeriti.

7.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u iznosu od 1.628.859 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 4.274.310 KM i čine ih prihodi od prodaje proizvoda na domaćem tržištu 553.044 KM u najvećem dijelu jednom kupcu Pretis d.d Vogošća, prihodi od prodaje na stranom tržištu 586.749 KM jednom kupcu BBT Holding LLC Poljska i ostali poslovni prihodi 489.066 KM. Sa kupcima se sklapaju ugovori kojim su utvrđene količine i jedinične cijene, rokovi isporuke, uslovi plaćanja i garancija za ispravnost robe. Društvo nema interne procedure kojima se utvrđuje način formiranja cijena već se cijene formiraju prilikom pregovaranja sa kupcima na osnovu dostavljenih ponuda. Društvo nema utvrđenu cijenu koštanja gotovih proizvoda što smo pojasnili u poglavlju 5.2.2.2. Izvještaja, zbog čega nije moguće utvrditi efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja.

Testirali smo ugovore sa svim kupcima u zemlji i inostranstvu i utvrdili smo da su ugovorima utvrđene količine isporuke, pojedinačne cijene, rokovi isporuke i kvalitet proizvoda. U navedenim ugovorima, u dijelu koji se odnosi na način plaćanja definisani su različiti rokovi plaćanja od toga da će se plaćanje izvršiti najkasnije u roku od 30 dana od datuma isporuke gotovog proizvoda krajnjem korisniku; da će izvršiti avansna uplatu najdalje 30 dana od potpisivanja ugovora, a ostatak će platiti nakon naplate potraživanja od krajnjeg kupca do situacije da će se plaćanje izvršiti po dogovoru. Uvidom u ugovore i ispostavljene fakture konstatovali smo da odredbe sklopljenih ugovora ne poštuju u rokovima, rasporeda isporuke i načina plaćanja.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 489.066 KM i najvećim dijelom odnose se na prihode od dodijeljenih grant sredstava Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u iznosu od 436.744 KM za finansiranje razvojnih projekata iz oblasti namjenske proizvodnje. Navedena sredstva su odobrena iz Budžeta FBiH za 2020. godinu, ali je Ugovor donesen 30. 12. 2020. godine, a sredstva doznačena Društvu u januaru 2021. godine. **Obzirom da se dobivena sredstva odnose na grant sredstva iz 2020. godine ista je trebalo evidentirati u finansijskim izvještajima Društva za 2020. godinu zbog čega su prihodi precijenjeni za navedeni iznos od 436.744 KM.** Ugovorom je definisano da se sredstva utroše za nabavku opreme i obrtnih sredstava za pokretanje proizvodnje (peći za termičku obradu, elektronska mjerna oprema, rekonstrukcija postojećih objekata za proizvodnju i nabavka sirovina i materijala), međutim Društvo ih je iskoristilo za izmirivanje drugih obaveza za plaće, obaveze za električnu energiju i druge obaveze). Ugovorom je također definisano da je potrebno dostaviti Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava sa kopijama faktura i dokazima o plaćanju što Društvo nije uradilo jer nije namjenski utrošilo sredstva.

Preporuke:

- *dodijeljena grant sredstva iz Budžeta FBiH evidentirati u periodu na koji se odnose i koristiti ih za namjene za koje su utvrđene i o utrošku sredstava izvještavati resorno ministarstvo u skladu sa sklopljenim Ugovorom;*
- *osigurati poštovanje zaključenih ugovora sa kupcima u dijelu koji se odnosi na rok i raspored isporuke, te način plaćanja.*

7.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi od KM kako slijedi:

	KM	
	1. 1. - 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
RASHODI	7.694.746	9.675.208
Poslovni rashodi:	7.636.464	9.204.270
Materijalni troškovi	591.857	1.225.386
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	5.958.351	6.305.715
Troškovi proizvodnih usluga	38.666	100.326
Amortizacija	422.752	422.017
Nematerijalni troškovi	120.366	218.483
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	504.472	932.343
Finansijski rashodi	26.058	378.268
Ostali rashodi i gubici	32.224	73.753
Rashodi iz osnova promjene rač. politika i ispravke grešaka	0	18.917

7.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u visini od 7.646.464 KM, a čine ih: materijalni troškovi u iznosu od 591.857 KM, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja u iznosu od 5.958.351KM, troškovi proizvodnih usluga u iznosu od 38.666 KM, amortizacija u iznosu od 422.752 KM, nematerijalni troškovi u iznosu od 120.366KM i smanjenje vrijednosti zaliha učinaka u iznosu od 504.472 KM.

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u visini od 591.857 KM, a najvećim dijelom odnosi se na troškove utrošenih materijala i sirovina za izradu učinaka u iznosu od 438.132 KM, utrošenu energiju i gorivo u iznosu od 151.439 KM, otpis sitnog inventara u iznosu od 1.313 KM i utrošene rezervne dijelove u iznosu od 973 KM.

U sklopu troškova materijala i sirovina iskazani su i troškovi razvoja u iznosu od 20.000 KM, a koji se odnose na izradu određenih pozicija za gotove proizvode, koje Društvo nije moglo samostalno izraditi. Zbog tekuće nelikvidnosti i opće finansijske nestabilnosti, Društvo duže vrijeme nije u stanju izmirivati dug prema dobavljačima za materijal zbog čega je proizvodna aktivnost značajno umanjena. **Vezano za obračun troškova proizvodnje, konstatovali smo da Društvo nema uspostavljen sistem praćenja i obračuna proizvodnje, te nam u 2021. godini nisu prezentovani radni nalozi na osnovu kojih su evidentirani troškovi proizvodnje. Zbog navedenog Društvo ne raspolaže adekvatnim računovodstvenim informacijama koje se odnose na zalihe gotovih proizvoda i nismo se mogli uvjeriti u iskazani iznos troškova materijala i sirovina za izradu učinaka u iznosu od 438.132 KM.**

Preporuka:

- **Pravilnikom o računovodstvenim politikama jasno definisati način vođenja zaliha gotovih proizvoda i knjigovodstvenog evidentiranja, obuhvatanja, praćenja i rasporeda troškova proizvodnje i ostalih troškova perioda, kako bi se obezbijedilo praćenje obračuna proizvodnje i proizvodnih troškova.**

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih primanja iskazani su u iznosu od 5.958.351 KM i predstavljaju troškove obračunatih plaća u 2021. godini, **od kojih šest nije isplaćeno**, što je detaljnije obrađeno u tački 7.2.4.2 Izvještaja. Obračun plaća i naknada definisan je Pravilnikom o radu, čije su posljednje izmjene i dopune bile 17. 9. 2019. godine. Osnovna plaća je proizvod vrijednosti neto satnice i odgovarajućeg koeficijenta složenosti radnog mjesta. Odlukom Uprave od 7. 8. 2018. godine utvrđena je neto satnica u iznosu od 2,75 KM. Pored osnovne plaće, Pravilnikom o radu utvrđena su prava na povećanu plaću za prekovremeni rad, noćni rad, rad na dan sedmičnog odmora i rad u dane praznika, na osnovu kojih je i vršen obračun plaća u Društvu.

U skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu (u daljem tekstu: Pravilnik o evidenciji rada)⁸, poslodavac je dužan voditi podatke o radnom vremenu od kojih zavisi ostvarenje pojedinih prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom zaposlenih. Društvo nije u 2021. godinu vodilo evidencije o radnom vremenu zaposlenika u skladu s Pravilnikom o evidenciji rada, iako je obračunavalo plaće za svoje zaposlenike. Navedeno ističemo posebno imajući u vidu značajan period tokom 2021. godine kada u Društvu nije bio organizovan redovan poslovni proces zbog obustave rada u periodu od augusta do novembra, a plaće za taj period su obračunate za sve zaposlenike iako nisu postojale evidencije o neprisutnosti poslu što je šire pojašnjeno u tački 5. Izvještaja.

Društvo je u toku godine zaključivalo **ugovore od djelu** sa fizičkim licima za poslove koji su sistematizovani i u nadležnosti Društva (radnik u službi finansija, radnik u tehničkoj obradi, radnik u laboratoriji, radnik na poslovima razvoja, sekretar Društva, referent za pravne poslove i radnik na tehničkoj pripremi).

Uvidom u zaključene ugovore konstatovali smo sljedeće: za rada u službi finansija u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine sa jednom osobom zaključeni su ugovori u neto iznosu od 9.000 KM; za poslove tehničke obrade u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine zaključeni su ugovori o djelu u neto iznosu od 4.500 KM; za rad u laboratoriji u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine sa jednom osobom u neto iznosu od 10.000 KM; za poslove razvoja od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine sa jednom osobom u neto iznosu od 7.000 KM; za poslove sekretara Društva u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine sa

---

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

jednom osobom u neto iznosu od 3.250 KM; za pravne poslove sa dvije osobe u neto iznosu od 1.892 KM i za poslove tehničke pripreme od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine sa jednom osobom u neto iznosu od 1.000 KM.

U skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, ugovori o djelu zaključuju se s ciljem da se obavi posao koji je kratkotrajne prirode. Budući da se u predmetnim slučajevima radilo o zaključivanju istih ugovora o djelu, u kontinuitetu, ne možemo potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za obavljanje poslova koji su sistematizovani Pravilnikom o radu i koji su u nadležnosti Društva.

Preporuke:

- *ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji se obavljaju jednokratno i koji traju određeno vrijeme, te koji ne spadaju u redovne nadležnosti Društva;*
- *obračun plaća u Društvu vršiti na osnovu evidencije o radnom vremenu lica angažovanih na radu.*

Nematerijalni troškovi

U okviru nematerijalnih troškova iskazani su troškovi reprezentacije u iznosu od 6.007 KM, od kojih se 4.773 KM odnosi na ugostiteljske usluge. Za navedeni iznos nije nam prezentovano u koju svrhu je utrošen, kojim povodom, te koja lica su koristila navedene ugostiteljske usluge. Navedeno posebno ističemo imajući u vidu status tekuće nelikvidnosti i finansijske nestabilnosti u kojem se Društvo nalazi. Također, u skladu s članom 18. Zakona o finansijskom poslovanju FBiH⁹, u uslovima nelikvidnosti Društvo ne smije poduzimati radnje koje bi za posljedicu imale oštećenje ili dovođenje povjerilaca u neravnopravan položaj, a posebno prema članu 18. tački 4. stvarati izdatke koji se odnose na reprezentaciju.

Preporuka:

- *u uslovima nelikvidnosti ne obavljati plaćanja, osim onih nužnih za redovno poslovanje, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju FBiH.*

7.1.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 26.058 KM i odnose se na zatezne kamate po osnovu zakašnjelih plaćanja poreza (16.321 KM) i zateznih kamata po osnovu zakašnjelog plaćanja po drugim osnovama (9.737 KM).

7.1.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 32.224 KM i odnose se na obračunate troškove prinudne naplate za kašnjenje u plaćanju obaveza za PDV u iznosu od 28.169 KM, kazne za privredne prekršaje u iznosu od 3.000 KM i troškove vansudskih nagodbi u iznosu od 1.551 KM.

7.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je za 2021. godinu iskazalo gubitak u iznosu od 6.030.929 KM, a imalo je i evidentiran gubitak iznad visine kapitala u iznosu od 7.926.434 KM. Značajno povećanje gubitka rezultat je ostvarenog gubitka iz poslovnih aktivnosti koji je u 2020. godini veći za 12.215.174 KM u odnosu na prethodnu godinu.

S obzirom na to da Društvo:

- **nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja starija od godinu dana (3.514.612 KM) u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti (tačka 7.2.2.3 Izvještaja);**

---

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

- nije izvršilo procjenu umanjena vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava (tačka 7.2.1 Izvještaja);
- za dodijeljena grant sredstva iz Budžeta FBiH u iznosu od 436.744 KM precijenilo je prihode izvještajnog perioda (tačka 7.1.2. Izvještaja);
- nije izvršilo rezervisanja po aktuelnim sudskim sporovima u skladu s MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva u iznosu od najmanje 7.700.402 KM (tačka 9. Izvještaja);

ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat (gubitak) Društva jer da je postupilo u skladu sa navedenim tačkama iskazalo bi još veći negativan finansijski rezultat (gubitak).

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva na datum bilansa iskazana su u neto iznosu od 17.654.526 KM i čine ih zemljišta (1.427.100 KM), građevinski objekti (15.359.162 KM) i postrojenja i oprema (868.264 KM).

Struktura i promjene na **nekretninama, postrojenjima i opremi** daju se u tabeli: **KM**

Opis	Zemljišta	Građevinski i Objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pog. i kancel. namještaj	Transp. sredstva	Ukupno
1	2	3	4	5	6	9
1 Nabavna vrijednost na 1. 1. 2021.	1.427.100	55.017.990	23.912.950	2.668.321	200.274	83.226.635
Direktna povećanja u 2021.			35.923			35.923
Prenos sa pripreme						
Otuđenje i rashodovanje						
Ostalo	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2021.	1.427.100	55.017.990	23.948.873	2.668.321	200.274	83.262.558
2 Akumulirana amortizacija na 1. 1. 2021.	-	38.324.390	23.036.255	2.612.663	168.593	64.141.901
Amortizacija za 2021.		1.334.438	117.787	10.487	3.418	1.466.130
Otuđenje i rashodovanje	0					
Ostalo	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2021.	-	39.658.828	23.154.042	2.623.150	172.011	65.608.031
3 Neto knjigovod. Vrijednost						
na 1. 1. 2021.	1.427.100	16.693.600	876.695	55.658	31.681	19.084.734
na 31. 12. 2021.	1.427.100	15.359.162	794.831	45.171	28.263	17.654.526

Građevinsko zemljište iskazano u iznosu od 1.427.100 KM odnosi se na zemljište na kojem su izgrađene poslovni objekti Društva.

Društvo je 2007. godine izdalo u zakup zemljište fizičkim licima za podizanje voćnjaka na period od 20 godina uz ukupnu vrijednost zakupnine od 12.000 KM koja je i plaćena odmah nakon zaključivanja ugovora. Ugovorom nije definisana ukupna površina zemljišta koje se daje pod zakup, već su samo navedene katastarske čestice. Uvidom u podatke iz katastra konstatovali smo da se radi o površini od najmanje 35.000 m². Ugovorom je još definisano da ukoliko zakupac podigne voćnjak u roku od tri godine ugovor će se produžiti automatski na još dvadeset godina. Obzirom da je Ugovor o najmu potpisan 2007. godine, u Društvu nam nisu mogli obezbijediti podatak da li je za zaključivanje Ugovora o najmu dobivena saglasnost Nadzornog odbora i Skupštine obzirom da se radi o državnoj imovini koja je u većinskom vlasništvu FBiH.

S obzirom na to u kakvoj se situaciji nalazi Društvo, potrebno je preispitati opravdanost zaključivanja ugovora i nakon toga poduzimanja mjera s ciljem zaštite imovine Društva i ekonomske koristi koja proističe od korištenja imovine.

Preporuka:

- **preispitati opravdanost zaključivanja Ugovora o najmu za podizanje voćnjaka i u skladu s tim poduzeti mjere s ciljem zaštite imovine.**

Građevinski objekti iskazani su u neto iznosu od 15.359.162 KM, a čine ih upravne zgrade i tvorničke hale (14.813.813 KM), proizvodni i prateći objekti (77.531 KM), putevi i objekti na putu, garaže i parkirališta (71.314 KM) i ostali objekti (396.503 KM).

Postrojenja i oprema iskazani su u neto iznosu od 794.831 KM i čine ih postrojenja za proizvodnju i osnovnu djelatnost, uredska oprema, telefonske i telegrafске centrale i ostala oprema. Povećanje u iznosu od 35.923 KM najvećim dijelom odnosi se na nabavku opreme za brizganje poklopca (25.000 KM) i nabavku elektrotopne peći (6.500 KM).

Alati, pogonski i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 45.171 KM i odnose se najvećim dijelom na mjerne i kontrolne instrumente.

Transportna sredstva iskazana su u neto iznosu od 28.263 KM i odnose se na dva teretna vozila i jedno putničko vozilo.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa, po minimalnim stopama iz „Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“, a koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda. U tabeli je pregled procijenjenog vijeka upotrebe i stope otpisa karakterističnih sredstava:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Građevinski objekti	80-133	0,75- 1,25
Postrojenja i oprema	5 – 10	10 - 20
Transportna sredstva	12,5	8
Računarska oprema	5	20

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Prema MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, na kraju svakog izvještajnog perioda subjekt treba ocijeniti postoji li bilo kakav pokazatelj da je vrijednost nekog sredstva umanjena. Ako takav pokazatelj postoji, subjekt treba da procijeni nadoknadivi iznos za takvo sredstvo. Navedeno može imati za posljedicu da se knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima standarda. Također, u skladu s članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, subjekti od javnog interesa obavezni su, u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine i kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim. Procjena vrijednosti ima za cilj utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacionu i/ili poslovnu vrijednost pravnih lica, odnosno imovine, obaveza i kapitala, a na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka, u skladu sa pravilima struke. Također, u skladu sa MRS -om - 16. Nekretnine, postrojenja i oprema paragraf 51. potrebno je preispitati ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine barem jednom na kraju svake finansijske godine.

Vrijednost stalnih sredstava na 31. 12. 2021. godine u poslovnim knjigama Društva iskazana je u neto iznosu od 17.654.526 KM. Društvo u dosadašnjem periodu nije na datum bilansa vršilo ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadle vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Također, nije preispitalo ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine barem jednom u skladu sa MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Navedeno ima značajnost jer Društvo raspolaže nekretninama značajne vrijednosti koje su davno izgrađene i opremom koja je davno nabavljena, a na kojima su potrebna redovna značajna ulaganja s ciljem održavanja korisnog vijeka upotrebe. Izvršenom revizijom na terenu konstatovali smo da se veći dio nekretnina Društva nalazi u stanju devastacije, sa vidljivim oštećenjima, i postavlja se pitanje njihove stvarne vrijednosti i mogućnosti revitalizacije. Zbog toga smatramo da postoje indicije da je vrijednost stalnih sredstava kojima Društvo raspolaže značajno umanjena od knjigovodstvene vrijednosti. Budući da Društvo nije izvršilo procjenu vrijednosti imovine kojom raspolaže, ne možemo potvrditi da je knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 17.654.526 KM realna, te se ona može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i Standarda, a to može imati posljedicu i da su stalna sredstva i finansijski rezultat za 2021. godinu precijenjeni. Za ovo je data preporuka u Pismu menadžmentu, ali aktivnosti nisu poduzete prije sačinjavanja finansijskih izvještaja.

Preporuka:

- *na datum bilansa vršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo za značajan dio nekretnina koje su iskazane u poslovnim knjigama nije izvršilo prenos prava vlasništva sa Unis Binas-a d.d na Binas d.d. Bugojno, a na nekim nekretninama se još iskazano državno vlasništvo.

Preporuka:

- *izvršiti izmjenu prava vlasništva na Društvo kod nadležnih sudova.*

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju gotovo cjelokupnom imovinom, po osnovu hipoteka koje su upisali Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Porezna uprava FBiH, Razvojna banka i uposlenici koji su tužili Društvo.

7.2.2 Tekuća sredstva

7.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
ZALIHE	5.349.618	6.017.523
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	2.437.142	2.605.686
Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge	2.240.291	2.419.012
Gotovi proizvodi	571.776	897.526
Dati avansi	100.409	95.299

U knjigovodstvenim evidencijama na 31. 12. 2021. godine iskazane su zalihe materijala, rezervnih dijelova, alata i sitnog inventara u iznosu od 2.437.142 KM.

U skladu sa MRS-om 2 – Zalihe, zalihe se trebaju vrednovati po trošku ili po neto utrživoj vrijednosti, zavisno od toga što je niže. Također, ovaj Standard nalaže da se procjene neto utržive vrijednosti zasnivaju na najnovijim pouzdanim dokazima koji postoje u vrijeme davanja procjena iznosa zaliha za koje se očekuje da će biti realizovani. Ove procjene uzimaju u obzir promjene cijena ili troškova direktno povezane s događajima nakon kraja razdoblja u mjeri u kojoj ti događaji potvrđuju uslove koji su postojali na kraju razdoblja.

Društvo ne vodi ročnu strukturu zaliha, niti je u tekućoj i prethodnim godinama na datum bilansa vršilo procjenu njihovog nadoknadivog iznosa u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe.

Društvo nema računovodstvene politike niti interni akt kojim je propisan način knjigovodstvenog evidentiranja i praćenja proizvodnje i realizacije gotovih proizvoda, ne pravi kalkulaciju cijene koštanja niti vrši obračun proizvodnje. Ne postoji Cjenovnik gotovih proizvoda, već se cijena utvrđuje prilikom sklapanja ugovora sa kupcima. Također nisu prezentovani radni nalozi u proizvodnji za iskazane zalihe gotovih proizvoda. Artikli na zalihama gotovih proizvoda vode se isključivo po trošku materijala bez uključenih troškova direktnog rada, amortizacije, režijskih troškova i sl. Također, nisu nam prezentovani normativi i sastavnice za proizvodnju, izdatnice, radni nalozi i otpremnice. Zbog toga nismo bili u mogućnosti utvrditi tačnost iskazanih stanja i da li su troškovi konverzije zaliha uvršteni u njihovu cijenu koštanja. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe jer Društvo nema knjigovodstvene, a ni stvarne pokazatelje o proizvodnji i o cijeni koštanja proizvedenih gotovih proizvoda, zbog čega nije moguće utvrditi efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja.

Na poziciji proizvodnje u toku iskazano je stanje u iznosu od 1.976.932 KM, a na poziciji obustavljene proizvodnje iznos od 263.358 KM. Za navedene iznose nismo stekli razumno uvjerenje na šta se odnose iz razloga što ne postoji dokumentacija na osnovu koje bi utvrdilo na šta se navedene pozicije odnose. Na osnovu naprijed navedenog ne možemo potvrditi iskazana stanja u ukupnom iznosu od 2.240.290 KM jer ne znamo na šta se odnose i da li iskazana stanja zaista i postoje. Navedeno nije u skladu sa članom 10. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH kojim je propisano da je knjigovodstvena isprava pisani dokaz ili memorirani elektronski zapis o nastalom poslovnom događaju, koja je potpisana od strane lica koje je ovlašteno za sastavljanje i kontrolu knjigovodstvene isprave, a služi kao osnov za knjiženje u poslovnim knjigama.

Preporuke:

- *utvrditi i pratiti ročnu strukturu zaliha na osnovu koje bi se na datum bilansa izvršila procjena nadoknadive vrijednosti zaliha, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe;*
- *računovodstvenim politikama Društva propisati knjigovodstveno evidentiranje i praćenje proizvodnje i realizacije gotovih proizvoda;*
- *za iskazana stanja proizvodnje u toku (1.976.932 KM) i obustavljene proizvodnje (263.358 KM) utvrditi na šta se odnose, a nakon toga izvršiti pravilna knjiženja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

7.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Društvo ima otvorene transakcijske račune kod PBS d.d. Sarajevo, BBI Banka d.d. Sarajevo, Ziraat banka d.d. Sarajevo, Uni Credit banka d.d. Mostar i Vakufska banka d.d Sarajevo. Svi ovi računi su blokirani od strane Porezne uprave i Uprave za indirektno oporezivanje. U skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH Društvo je odobreno otvaranje računa kod Union banke d.d. Sarajevo sa kojeg se obavljaju platne transakcije nad kojim se ne može provesti prinudno izvršenje.

7.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	4.276.407	6.222.460
Kratkoročna potraživanja	4.271.849	6.222.460
Potraživanja od kupaca u zemlji	3.124.589	5.067.439
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	1.063.067	1.070.542
Druga kratkoročna potraživanja	84.193	84.479
Potraživanja za PDV	4.558	0

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su u iznosu od 3.124.589 KM, od kojih se najveći dio odnosi na potraživanja od preduzeća „Pretis“ d.d. Vogošća u iznosu od 3.105.120 KM ili 99,38 %. Ova potraživanja (3.105.120 KM) nastala su na osnovu sklopljenih ugovora sa preduzećem „ Pretis“ d.d Vogošća u 2019. i 2020. godine i manjim dijelom u 2021. godini. Potraživanja od kupca „Pretis“ d.d. Vogošća, starija od godinu dana iskazana su u iznosu od 2.542.268 KM. U navedenim ugovorima u dijelu koji se odnosi na način plaćanja definisani su različiti rokovi plaćanja od toga da će se plaćanje izvršiti najkasnije u roku od 30 dana od datuma isporuke gotovog proizvoda krajnjem korisniku; da će izvršiti avansna uplatu najdalje 30 dana od potpisivanja ugovora, a ostatak će platiti nakon naplate potraživanja od krajnjeg kupca do situacije da će se plaćanje izvršiti po dogovoru. **Također, navedenim ugovorima nisu utvrđene kaznene odredbe u slučaju neredovnog plaćanja što je imalo za posljedicu nagomilana potraživanja. Društvo nije poduzelo nikakve aktivnosti na naplati potraživanja u dijelu pokretanja tužbi niti je izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja.**

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su u iznosu od 1.063.067 KM od čega se 972.344 KM odnosi na potraživanja koja su starija od godinu dana (od kojih su neka još iz 2015. godine). **Društvo nema računovodstvene politike niti interni akt koji definiše procjenu naplate potraživanja i prenos na ispravku vrijednosti potraživanja, kao ni ročnu strukturu potraživanja.**

U skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, potrebno je najmanje na datum bilansa vrši procjena očekivanih kreditnih gubitaka od nenaplaćenih potraživanja. Za potraživanja starija od godinu dana nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima navedenog standarda, a imajući u vidu da se radi o potraživanjima koja nisu utužena, to za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za iznos od najmanje 3.514.612 KM.

Preporuke:

- *utvrditi ročnu strukturu potraživanja i shodno tome blagovremeno pokretati sve mjere i aktivnosti na naplati potraživanja kako ne bi došlo do njihove zastare;*
- *na datum bilansa izvršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti.*

7.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
KAPITAL	0	0
Dionički kapital	10.274.740	10.274.740
Statutarne i druge rezerve	24.054	24.060
Neraspoređena dobit prethodnih godina	1.857.279	1.857.279
Gubitak ranijih godina	(12.156.073)	(10.359.391)
Gubitak izvještajne godine		(1.796.682)

Dionički kapital Društva iznosi 10.274.740 KM, odnosno 356.267 dionica nominalne vrijednosti 28,84 KM po dionici. Struktura dioničkog kapitala evidentirana je u Rješenju o izmjeni podataka Općinskog suda u Travniku gdje je struktura kapitala sljedeća: 51 % u vlasništvu Federacije BiH i 49% u vlasništvu dioničara od kojih su najveći: ZIF „BIG-Investiciona grupa d.d. Sarajevo 18,6888%, ZIF „Bonus“ d.d Sarajevo 14,8813% i Gurbeta Muhamed Sarajevo 5,0937%.

Gubitak ranijih godina iskazan je 12.156.073 KM, što zajedno sa iskazanim gubitkom izvještajne godine od 6.030.929 KM premašuje ukupan kapital Društva za 7.926.434 KM.

Potrebno je istaći da je u skladu sa Odlukom o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Binas“ d.d. Bugojno (u daljem tekstu: Odluka), Vlada FBiH odobrila izmirenje dugovanja Društva po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, doprinosa za nezaposlenost, poreza na plaće, isporučenu vodu, struju, plin i grijanje, dugovanja prema dobavljačima za isporučene robe i usluge i dugovanja prema zaposlenim, koja su postojala zaključno sa 30. 9. 2013. godine u ukupnom iznosu od 9.444.754 KM. Odlukom je utvrđeno da će postupak finansijske konsolidacije trajati najduže do 10. 7. 2017. godine. Također, Odlukom je zadužena Skupština Društva da donese Odluku o povećanju kapitala za dio obaveza koje su predmet konsolidacije, kao i obaveza Društva da jednom mjesečno izvještava Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije o svim aktivnostima poduzetim u cilju realizacije ove odluke. Navedena Odluka je tri puta mijenjana u dijelu trajanja finansijske konsolidacije, tako da je zadnjom izmjenom od 28. 11. 2019. godine rok produžen do 31. 12. 2021. godine.

Imajući u vidu da Društvo nema tačne evidencije o izvršenim plaćanjima iz prethodno navedene Odluke i da nije izvještavalo resorno ministarstvo po osnovu naprijed navedene Odluke, ne možemo potvrditi u kojem iznosu je izvršena finansijska konsolidacija do krajnjeg roka 31.12.2021. godine. Društvo je na poziciji obaveza prema Vladi FBiH za plaćanja u skladu s Odlukama o finansijskoj konsolidaciji iskazalo iznos od 4.584.229 KM, što je manje od iznosa koji je utvrđen navedenom Odlukom. Naime Vlada FBiH je izmirila obaveze za doprinose za zdravstveno osiguranje, doprinose za nezaposlenost, poreze na plaće, isporučenu vodu, struju, plin i grijanje, dugovanja prema dobavljačima za isporučene robe i usluge i dugovanja prema zaposlenim, iz ranijih perioda.

U skladu sa članom 3. Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH¹⁰, definisano je da se finansijska konsolidacija dugovanja društava sa većinskim državnim kapitalom vrši na način da se u strukturi kapitala vrši odgovarajuće povećanje učešća državnog kapitala, osim u slučaju kada se finansijska konsolidacija vrši uz proporcionalno učešće ostalih vlasnika kapitala društva.

Revizijom je utvrđeno da ne postoje pouzdani podaci o iznosu izvršenih plaćanja iz Budžeta FBiH za finansijsku konsolidaciju, te da Skupština nije razmatrala niti donijela Odluku o povećanju kapitala u korist Federacije FBiH za dio obaveza koje su predmet konsolidacije. Zbog navedenog ne možemo potvrditi iskazani kapital Društva najmanje za iznos od 4.584.229 KM.

Društvo je za 2021. godinu iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 6.030.929 KM. Akumulirani gubitak prethodnih godina iskazan je u iznosu od 12.156.073 KM, što zajedno sa iskazanim gubitkom izvještajne godine premašuje ukupan kapital Društva za 7.126.251 KM. **To znači da u skladu sa članom 8. Zakona o finansijskom poslovanju¹¹, kapital Društva je neadekvatan. U skladu sa članom 9. Zakona, Uprava Društva je dužna analizirati uzroke nastanka neadekvatnosti kapitala i predložiti mjere potrebne za ostvarenje njegove adekvatnosti. Prijedlog mjera dostaviti Nadzornom odboru koji je dužan o tome dati mišljenje i odmah sazvati Skupštinu i predložiti provođenje mjera koje su potrebne za ostvarenje adekvatnosti kapitala koje su u njenoj nadležnosti. Međutim, po navedenom nije bilo nikakvih aktivnosti ni u tekućoj ni u prethodnim godinama.**

Preporuke:

- *utvrditi iznos izmirenih obaveza Društva u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH i na osnovu toga izvršiti povećanje kapitala, u skladu sa Odlukom o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Binas“ d.d. Bugojno i Zakonom o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH, te izvještavati resorno ministarstvo o realizaciji navedene Odluke;*
- *potrebno je poduzeti aktivnosti u svrhu ostvarenja adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.*

¹⁰ Sl. novine FBiH br. 52/14

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

7.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima Društva na 31. 12. 2021. iskazane su obaveze kako slijedi:

	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	35.215.009	32.135.205
Dugoročna rezervisanja	-	1.551
Dugoročne obaveze	9.974.474	9.974.474
Kratkoročne obaveze	25.240.535	22.159.180
Kratkoročne finansijske obaveze	2.033.656	264.417
Obaveze iz poslovanja	2.847.985	4.097.583
Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih	17.640.860	14.418.726
Druge obaveze	2.651.802	2.613.018
Obaveze za PDV	66.232	64.108

7.2.4.1 Dugoročne obaveze

Na poziciji dugoročnih obaveza iskazane su sljedeće obaveze:

1. Obaveze po dugoročnom kreditu koji je dobiven 2016. godine od Razvojne banke FBiH u iznosu od 5.390.245 KM (glavnica 4.624.237 KM, kamate 564.695 KM i zatezne kamate 201.313 KM). Namjena kredita je bila izmirenje postojećih obaveza prema Razvojnoj banci FBiH 2.706.237 KM i finansiranje proizvodnje po zaključenim ugovorima 1.918.000 KM. Kredit je bio odobren na 10 godina uz grace period od 12 mjeseci. Kako Društvo nije izmirivalo svoje obaveze, na osnovu zahtjeva Društva, Vlada FBiH je donijela Odluku V broj 1596/2020 od 19. 11. 2020. godine, kojom je odobren reprogram kredita Društvu, odobrenog iz komisionih sredstava Vlade FBiH kod Razvojne banke FBiH. Na osnovu ove Odluke, kao i odluke o njenim izmjenama, zaključen je 10. 2. 2021. godine novi ugovor o reprogramiranju kreditnih obaveza u visini neplaćenog dijela glavnice po kreditu sa sljedećim elementima: ukupan iznos kredita 4.624.237 KM sa rokom otplate od 120 mjeseci, uključujući 12 mjeseci grace perioda i fiksnu kamatnu stopa od 2,90%. Instrumenti osiguranja vraćanja kredita su 20 bjanko potpisanih mjenica. Ugovorom je Društvo obavezno i da u toku grace perioda od 12 mjeseci izmiri obaveze po redovnoj i zateznoj kamati u iznosu od 766.008 KM. **Društvo nije do okončanja revizije otplaćivalo obaveze po osnovu redovnih i zatezних kamata. S obzirom na navedeno, Uprava nije osigurala provođenje redovnih mjera upravljanja kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti i u vezi s tim postupala prema pravilima poslovno-finansijske struke, u skladu s članom 6. Zakona o finansijskom poslovanju.**
2. **Ostale dugoročne obaveze** iskazane su u iznosu od 4.584.229 KM i odnose se na obaveze prema Vladi FBiH, za izmirene obaveze za doprinose za zdravstveno osiguranje, doprinose za nezaposlenost, poreze na plaće, isporučenu vodu, struju, plin i grijanje, dugovanja prema dobavljačima za isporučene robe i usluge i dugovanja prema zaposlenim, iz ranijih perioda. Navedena plaćanja su izvršena na osnovu Odluka Vlade FBiH o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Binas“ d.d. Bugojno, od kojih je prva donesena 12. 3. 2015. godine, a posljednja 28. 11. 2019. godine, sa rokom ispunjenja koji je produžen do 31. 12. 2021. godine, što je detaljnije pojašnjeno u tački 7.2.3 Izvještaja.

Preporuka:

- **poduzeti mjere na upravljanju rizikom, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.**

7.2.4.2 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 25.240.535 KM, od čega se najveći dio odnosi na obaveze po neizmirenim plaćama i doprinosima, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih u iznosu od 17.677.311 KM, a iznos stvorenih obaveza za 2021. godinu iskazan je u iznosu od 5.344.068 KM. Naime, Društvo već duži niz godina ne izmiruje sve obaveze za doprinose. Vlada FBiH u svojstvu solidarnog dužnika u periodu od 2012. godine do 31. 12. 2021. godine izvršila je na teret Budžeta FBiH plaćanja u ukupnom iznosu od 7.685.333 KM za izvršenje presuda sudskih sporova. **Navedene iznose plaćanja na teret Budžeta FBiH, Društvo nije evidentiralo kroz svoje računovodstvene evidencije, a zadnje usaglašavanje sa Poreznom upravom bilo je u 2019. godine, zbog čega ne možemo potvrditi iskazana stanja obaveza.**

Preporuka:

- **izvršiti usaglašavanje sa Poreznom upravom FBiH kako bi se iskazana stanja obaveza za poreze i doprinose u finansijskim izvještajima Društva slagala sa stvarnim obavezama.**

Struktura neizmirenih obaveza za plaće, naknade i doprinose data je u tabeli: KM

	30. 12. 2021.	31. 12. 2020.
	17.677.311	14.455.178
Neto plaće	5.240.862	4.049.882
Porez i posebne dažbine na plaće	1.126.774	967.971
Obaveze za PIO	2.673.101	1.568.653
Obaveze za zdravstvo	5.375.487	4.744.359
Obaveze za nezaposlenost	740.717	645.154
Obaveze za naknade	2.520.370	2.479.159

Zbog neizmirenih obaveza za doprinose, Porezna uprava Federacije BiH (Kantonalni porezni ured Travnik, Odsjek za prinudnu naplatu) posljednji put je aktom od 8. 11. 2021. godine, obavijestila banke kod kojih Društvo ima otvorene transakcijske račune, da se obustavljaju transakcije preko računa poreznog obveznika, koja je donesena na osnovu Rješenja o prinudnoj naplati Kantonalnog poreznog ureda Novi Travnik (broj 13-6-01-12-26-1092/21 od 22. 10 2021. godine).

Društvo u 2021. godini nije izmirivalo svoje obaveze po osnovu plaća i doprinosa zbog čega je ukupna obaveza po ovom osnovu na 31. 12. 2021. godine uvećana za iznos od 3.222.133 KM u odnosu na prethodnu godinu. Od obračunatih plaća za 12 mjeseci, Društvo je isplatilo neto obavezu plaća radnicima samo za šest mjeseci, bez uplate pripadajućih doprinosa na isplaćene plaće. Navedeno nije u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.

Preporuka:

- **uz plaće obavezno vršiti isplatu pripadajućih doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.**

Pored navedenih obustava transakcija preko računa Društva koje je donijela Porezna uprava Federacije FBiH, dodatna rješenja donijela je i Uprava za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu: UIO) u više navrata tokom 2021. godine. Obaveza za porez na dodanu vrijednost na 31. 12. 2021. godine iskazana je u iznosu od 66.232 KM, a uvidom u PDV prijave iz 2022. godine i Rješenja koja je UIO dostavio Društvu, konstatovali smo da se problem nemogućnosti plaćanja obaveza za PDV nastavio. **Navedeno ukazuje na značajnu insolventnost Društva i neizvjesnost u vezi sa vremenski neograničenim poslovanjem, budući da ono nije u mogućnosti redovno servisirati svoje obaveze, uvećavajući i obavezu koja se odnosi na zatezne kamate i samim tim dodatno ugrožavajući svoj finansijski položaj.**

7.2.5 Popis sredstava i obaveza

Na osnovu Odluke direktora od 29. 12. 2021. godine i Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa formirane su popisne komisije za: popis zaliha materijala i gotovih proizvoda, popis nematerijalnih i materijalnih stalnih sredstava, popis nedovršene proizvodnje, popis rezervnih dijelova i sitnog inventara i komisija za popis novčanih sredstava, vrijednosnih papira, potraživanja i obaveza, te centralna popisna komisija. Popisne komisije su izvršile popis u periodu od 30. 12. 2021. do 8. 2. 2022. godine, osim komisije za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza.

Uvidom u Elaborat i Izvještaje popisnih komisija konstatovali smo da je:

- popisna komisija stalnih sredstava prilikom popisa konstatovala značajna odstupanja u odnosu na popis za 2020. godinu. Naime, komisija nije mogla naći 122 stalna sredstva koja su na popisnim listama za 2020. godinu uredno popisana, a istovremeno komisija je pronašla 24 stalna sredstva i evidentirala ih u popisnim listama, iako je prethodne godine komisija utvrdila da ta sredstva nisu pronađena i predložila ih je rashod i isknjiženje. Isto tako popisna komisija je za 87 mašina i sredstava konstatovala da su nađeni u radionicama ili drugim prostorijama Društva, ali nisu iskazani u knjigovodstvenim evidencijama niti na inventurnim listama po popisu za prethodnu godinu;
- popisna komisija je konstatovala da su u prethodnim godinama data na revers sredstva firmi „AXLE“ d.o.o. Bugojno. Radi se sljedećim mašinama: strug, 2 hidraulične prese, kompresor, kontejneri, strug i hidraulična uljna presa. Komisija je dala prijedlog da se kontaktira ova firma i sačini zapisnik, međutim to nije urađeno, obzirom da na navedenoj adresi nije bilo ove firme;
- prilikom popisa zaliha materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara popisne komisije su samo konstatovale da nema odstupanja stvarnog od knjigovodstvenog iznosa i dale su prijedlog da se rashoduju beznačajna sredstva koja su slomljena (stolica i burgije). Međutim, popisne komisije nisu izvršile analizu da li ima zaliha koje su neupotrebljive, zastarjele i ne mogu se koristiti;
- nije izvršen popis potraživanja, obaveza i novčanih sredstava sa stanjem na dan 31. 12. 2021. godine;
- Popisna komisija nije konstatovala da li je vršeno usaglašavanje potraživanja i obaveza putem Izvoda otvorenih stavki.

Obavezni godišnji popis prethodi izradi godišnjih finansijski izvještaja, te ima za cilj da se utvrdi stvarno stanje imovine i obaveza, te izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, kako bi godišnji finansijski izvještaji fer prikazivali finansijski položaj društva, i bili pouzdani korisnicima.

Ne možemo potvrditi da je popisom potvrditi da je popisom utvrđeno stvarno stanje imovine i obaveza, te da je u poslovnim knjigama izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- ***izvršiti popis imovine i obaveza i usaglasiti stvarno stanje utvrđeno popisom sa knjigovodstvenim stanjem, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.***

7.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su neto novčani primici od 87.136 KM i neto novčane isplate od 79.893 KM, što za rezultat ima pozitivan novčani tok u iznosu od 7.243 KM. Izvještaj o novčanim tokovima sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

7.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2021. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

7.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentirane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju(ima) o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama u kapitala i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentiranih u tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Pored toga i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja kao i član 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH sadrže zahtjeve za vezano za objavama u bilješkama.

Uprava pri sastavljanju finansijskih izvještaja, nije objavila dodatne informacije, koje nisu prezentirane nigdje drugo u finansijskim izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

Društvo je za 2021. godinu iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 6.030.929 KM. Akumulirani gubitak prethodnih godina iskazan je u iznosu od 12.156.073 KM, što zajedno sa iskazanim gubitkom izvještajne godine premašuje ukupan kapital Društva za 7.126.251 KM. Osim toga, Društvo ima obaveze po dugoročnom kreditu od Razvojne banke FBiH u iznosu od 5.390.245 KM koji je odobren 2016. godine, reprogramiran 2020. godine i koji se ne otplaćuje. Kratkoročne obaveze na 31. 12. 2021. godine iskazane su u iznosu od 25.240.535 KM (od čega se na obaveze prema zaposlenima odnosi 5.879.793 KM), a tekuća imovina iskazana je u iznosu od 9.634.049 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2021. godine je 0,38, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati dospjele novčane obaveze. Protiv Društva se vodi značajan broj sudskih sporova ukupne vrijednosti 7.126.251 KM.

Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem, ali uprava prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja nije izvršila procjenu niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja Društva u Bilješkama uz finansijske izvještaje i samim tim finansijski izvještaji ne sadrže primjerenu objavu, u skladu s tačkom 35. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja.

Preporuka:

- ***Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.***

8. NABAVKE

Društvo ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama pozivajući se na industrijski i komercijalni karakter djelatnosti u kojoj posluje, u skladu sa odredbama člana 4. stav 1. i člana 5. Zakona o javnim nabavkama (u daljem tekstu: Zakon). Navedeni članovi propisuju da je ugovorni odnosno sektorski organ pravno lice koje je osnovano za određenu svrhu s ciljem zadovoljavanja potreba od općeg interesa, a koje nema industrijski ili komercijalni karakter. Također, Društvo ne obavlja nijednu djelatnost navedenu u članovima od 78. do 83. Zakona o javnim nabavkama, te se zbog toga ne tretira kao ugovorni organ po članu 4. Zakona o javnim nabavkama.

Obavljenom revizijom nismo se mogli uvjeriti u proces nabavki, s obzirom na to da Društvo nema interne akte ili druge procedure po kojima se osigurava transparentnost i način provođenja postupaka nabavki. Također, Društvo ne raspolaže evidencijama o provedenim postupcima nabavki i nije nam obezbijedilo adekvatne podatke o izvršenim nabavkama u 2021. godini.

Preporuka:

- *donijeti interne akte kojima će se propisati način provođenja postupaka nabavki i osigurati transparentnost prilikom njihovog provođenja.*

9. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Pravne službe, protiv Društva se vode sudski sporovi u ukupnom iznosu od 7.126.251 KM i odnose se tužbe radnika 5.700.402 KM za razlike plaća, topli obrok, regres i otpremnine, tužbe dobavljača 1.387.209 KM i ostale tužbe 38.640 KM. U skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, Društvo je u obavezi procijeniti ishod i finansijski efekat izmirenja potencijalne obaveze, te za procijenjeni iznos izvršiti rezervisanje. **Društvo nije procijenilo niti izvršilo rezervisanja po ovom osnovu shodno odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, iako su za tužbe radnika donesena izvršna rješenja. To za posljedicu ima da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat (gubitak) bi bio još veći za iznos od najmanje 5.700.402 KM.**

Preporuka:

- *vršiti rezervisanja po aktuelnim sudskim sporovima, u skladu s odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Društvo je 20. 7. 2022. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2021. godinu. U komentaru je navedeno da se prihvataju nalazi i date preporuke revizije i da će se poduzeti aktivnosti na njihovom rješavanju.

Koordinatorica rada u Sektoru
za finansijsku reviziju javnih preduzeća

Mia Buljubašić

Tim za reviziju

Belma Mušinović – voditeljica tima

Mirza Šrndić – član tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
Naziv pravnog lica: „Binas“ d.d. Bugojno			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	1.628.859	5.903.169
1	Prihodi od prodaje robe	0	0
2	Prihodi od prodaje učinaka	1.139.793	5.899.868
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	489.066	3.301
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	7.636.464	9.204.270
1	Nabavna vrijednost prodane robe	0	0
2	Materijalni troškovi	591.857	1.225.386
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	5.958.351	6.305.715
4	Troškovi proizvodnih usluga	38.666	100.326
5	Amortizacija	422.752	422.017
6	Troškovi rezerviranja	0	0
7	Nematerijalni troškovi	120.366	218.483
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	504.472	932.343
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)		
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	6.007.605	3.301.101
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	0	0
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	0	0
2	Prihodi od kamata	0	0
3	Pozitivne kursne razlike	0	0
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali finansijski prihodi	0	0
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	26.058	378.268
1	Finansijski rashodi iz odnosa s povezanim pravnim licima	0	0
2	Rashodi kamata	24.538	255.686
3	Negativne kursne razlike	0	0
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali finansijski rashodi	1.520	122.582
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	0	0
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	26.058	378.268
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	0	0
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0	6.033.663	3.679.369
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	34.958	70.851
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	14.482
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	34.454	54.563
6	Viškovi	0	0
7	Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obaveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	1.504	10.806
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	32.224	73.753
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	0	29.088
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	0	0
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	0	0

8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	0	0
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	32.224	44.589
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	2.734	6.098
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	0	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	0	0
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	6.030.929	3.692.188
2*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	0	18.917
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	0	0
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	6.030.929	3.692.188
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
1**	Porezni rashodi perioda	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi perioda	0	0
3**	Odloženi porezni prihodi perioda	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) > 0	0	0
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) < 0	6.030.929	3.692.188
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	6.030.929	3.692.188
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XXI	Neto dobit perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	0	0
XXII	Neto gubitak perioda (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	6.030.929	3.692.188
B)	OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK		
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	0	0
	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	0
XXIII	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	0	0
XXIV	Ukupna neto sveobuhvatni gubitak perioda (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	6.030.929	3.692.188
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)	6.030.929	3.692.188
	a) vlasnicima matice	-3.075.774	-1.883.016
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-2.955.155	-1.809.172
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	6.030.929	3.692.188
	a) vlasnicima matice	-3.075.774	-1.883.016
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-2.955.155	-1.809.172
	Zarada po dionici:		
	a) obična	0	0
	b) razdijeljena		
	Prosječan broj zaposlenih:		
	- na bazi sati rada	326	336
	- na bazi stanja krajem mjeseca	326	340

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

v. d. direktora
Abaz Mandžuka

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine					
Naziv pravnog lica: „Binas“ d.d. Bugojno					
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
2		3	4	5	6
	A K T I V A				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)	83.262.557	65.608.031	17.654.526	17.998.936
1	Nematerijalna sredstva	0	0	0	0
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	83.262.557	65.608.031	17.654.526	17.998.936
3	Investicione nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	0	0	0	0
6	Dugoročni finansijski plasmani	0	0	0	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	0	0	0	0
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)	9.634.049	0	9.634.049	12.240.764
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	5.349.618	0	5.349.618	6.017.523
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	4.284.431	0	4.284.431	6.223.241
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	7.926.434	0	7.926.434	1.895.595
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	100.823.040	65.608.031	35.215.009	32.135.205
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva	0	0	0	0
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	100.823.040	65.608.031	35.215.009	32.135.205
	P A S I V A				
	A) KAPITAL (od 1 do 10)		0		0
1	Osnovni kapital		10.274.740		10.274.740
2	Upisani neplaćeni kapital		0		0
3	Emisiona premija		0		0
4	Rezerve		24.054		24.054
5	Revalorizacione rezerve		0		0
6	Nerealizovani dobiti		0		0
7	Nerealizovani gubici		0		0
8	Neraspoređena dobit		1.857.279		1.857.279
9	Gubitak do visine kapitala		12.156.073		12.156.073
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli		0		0
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA		0		0
	C) DUGOROČNE OBAVEZE		9.974.474		9.974.474
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE		0		0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)		25.240.535		22.159.180
1	Kratkoročne finansijske obaveze		2.033.656		264.417
2	Obaveze iz poslovanja		2.847.985		4.097.583
3	Obaveze iz specifičnih poslova		0		0
4	Obaveze po osnovu plaća, nak. i ostalih primanja zaposlenih		17.640.860		14.418.726
5	Druge obaveze		2.651.802		2.613.018
6	Obaveze za PDV		0		701.328
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine		66.232		64.108
8	Obaveze za porez na dobit		0		0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		0		0
	G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE		0		0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)		32.215.009		32.135.205
	II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva		0		0
	UKUPNO PASIVA (I+II)		32.215.009		32.135.205

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

v. d. direktora
Abaz Mandžuka

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda)				
Naziv pravnog lica: „Binas“ d.d. Bugojno				
	Opis	Oznaka (+, -)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		-6.030.929	3.692.188
1	Neto dobit (gubitak) za period			
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	0	0
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)	0	0
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	422.752	422.017
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)	0	14.606
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+ (-)	0	0
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+ (-)	0	0
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+ (-)	0	0
9	Ukupno (od 2 do 8)		422.752	436.623
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	667.905	1.020.475
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	1.950.611	-1.432.951
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	-4.558	15.500
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	0	0
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	-705.548	579.465
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+ (-)	3.786.903	3.155.987
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	0	0
17	Ukupno (od 10 do 16)		5.695.313	3.338.476
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+-9+-17)		87.136	82.911
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 20 do 25)	+	0	0
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	0	0
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	0	0
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	0	0
23	Prilivi iz osnova kamata	+	0	0
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	0	0
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 27 do 30)	-	0	0
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	0	0
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	0	0
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		0	0
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 34 do 37)		0	0
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	0	0
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	0	0
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	0	0
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	0	0
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 39 do 44)		79.893	87.105
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	0	0
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	0	0
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	0	0
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-	0	0
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	79.893	87.105
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		79.893	87.105
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		0	0
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		87.136	82.911
48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		79.893	87.105
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		7.243	0
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		0	4.194

51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		781	4.975
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	0	0
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	0	0
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		8.024	781

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

**v. d. direktora
Abaz Mandžuka**

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2021. godine
Naziv pravnog lica: „Binas“ d.d. Bugojno

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2019. god.	10.274.740	0	0	24.054	-10.298.794	0	0	0
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019, odnosno 1. 1. 2020. god. (1 ± 2 ± 3)	10.274.740	0	0	24.054	-10.298.794	0	0	0
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu fin. sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevod. fin. izvještaja u dr. valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	-3.692.188	-3.692.188	0	-3.692.188
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	1.796.683	1.796.683	0	1.796.683
10. Objavljene dividende i dr. oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kap. i dr. oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	10.274.740	0	0	24.054	-12.194.299	-1.895.505	0	-1.895.505
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2020, odnosno 1. 1. 2021. god. (12 ± 13 ± 14)	10.274.740	0	0	24.054	-12.194.299	-1.895.505	0	-1.895.505
16. Efekti reval. materijala i nemat. sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealiz. dobiti/gubici po osnovu fin. sredstava rasp. za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prevod. fin. izvještaja u dr. valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	-6.030.929	-6.030.929	0	-6.030.929
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Objavljene dividende i dr. oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kap. i dr. oblici poveć. ili smanj. osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na 31. 12. 2021. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	10.274.740	0	0	24.054	-18.225.228	-7.926.434	0	-7.926.434

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2022. godine.

**v. d. direktora
Abaz Mandžuka**